

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Державний фінансовий контроль
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту. Кафедра фінансових технологій і підприємництва
Розробник(и)	Тютюник Інна Володимирівна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 60 год. становить контактна робота з викладачем (24 год. лекцій, 36 год. практичних занять), 90 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Фінанси"
Передумови для вивчення дисципліни	Фінанси територіальних громад
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Сформувати систему знань у галузі державного фінансового контролю, організаційних засад діяльності контролюючих органів, їх правового та інформаційного забезпечення для прийняття обґрунтованих рішень та розв'язання завдань у професійній сфері щодо перевірки та оцінювання підприємницької діяльності, державних установ, підприємств, організацій

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Теоретичні засади фінансового контролю

Фінансовий контроль як невід'ємна функція державного управління. Основи фінансового контролю: сутність, принципи. Види фінансового контролю та характеристика їх класифікаційних ознак: в залежності від часу здійснення; за сферами в залежності від суб'єктів, що наділені контрольними повноваженнями; за спрямованістю контрольних дій; за характером контрольних дій; за обсягом охоплення об'єкту контролю; за місцем здійснення; за методикою здійснення. Процес фінансового контролю. Система суб'єктів фінансового контролю: органи загальної та спеціальної компетенції та їх контрольні повноваження. Фінансовий контроль як інструмент забезпечення належного врядування та зниження масштабів тіньової економіки. Фінансово-правова відповідальність як наслідок здійснення фінансового контролю. Загальна характеристика недержавного фінансового контролю: поняття, ознаки та складові.

Тема 2 Місце бюджетного контролю в системі фінансового контролю

Бюджетний контроль як інститут фінансового контролю та його місце у бюджетному процесі. Система суб'єктів бюджетного контролю. Контрольні повноваження органів загальної компетенції в бюджетній сфері. Органи спеціальної компетенції як суб'єкти бюджетного контролю та їх контрольні повноваження. Бюджетний контроль у контексті запобігання втратам бюджету, зумовленим податковим ухиленням і тіньовими фінансовими операціями. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства. Бюджетна установа як суб'єкт перевірки в бюджетній сфері. Методи контролю в бюджетних установах. Організація і проведення ревізій в бюджетних установах.

Тема 3 Аудит як форма контролю. Державний фінансовий аудит

Предмет, об'єкти і метод аудиту. Види аудиту та його відмінність від ревізії. Проблеми та перспективи розвитку аудиту. Міжнародні стандарти аудиту. Державний фінансовий аудит: поняття та складові. Особливості державного фінансового аудиту у вітчизняній та зарубіжній практиці. Принципи державного фінансового аудиту відповідно INTOSAI. Класифікація державного фінансового аудиту (аудит державного сектора) за міжнародними стандартами. Державний фінансовий аудит як інструмент оцінювання ризиків тіньової економіки та ефективності податкової і бюджетної політики. Порівняльна характеристика аудита та державного фінансового аудиту. Методика проведення державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів. Структура аудиторського звіту та висновку.

Тема 4 Організація аудиту та нормативно-правове забезпечення

Організаційні засад функціонування аудиторської діяльності в Україні, її місце у системі фінансового контролю та регулюванні економічних відносин. Структура управління аудитом, роль і повноваження Аудиторської палати України, порядок взаємодії суб'єктів аудиторської діяльності з державними органами. Вимоги до сертифікації аудиторів, порядок отримання та підтвердження кваліфікаційного сертифіката, умови професійної підготовки та підвищення кваліфікації. Аналіз ведення Реєстру аудиторів і суб'єктів аудиторської діяльності, критерії включення до нього та особливості державного регулювання. Основна нормативно-правова база аудиту. Професійна етика, незалежність, відповідальність аудиторів і вимоги до якості аудиторських послуг відповідно до міжнародних практик.

Тема 5 Методика проведення аудиту: планування, стадії, процеси

Розкриття змісту, етапів та методичних підходів до проведення аудиторської перевірки. Порядок планування аудиту, його мета, принципи та основні елементи. Процес складання загального плану аудиту, розроблення детальної програми перевірки, визначення обсягу аудиторських процедур, оцінка ризиків та рівня суттєвості. Урахування ризиків тіньової економіки та податкового ухилення при плануванні аудиторських процедур. Стадії аудиту: підготовча, дослідна, завершальна. Вимоги до структури, змісту та форми аудиторського звіту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту.

Тема 6 Аудиторський ризик

Сутність, класифікація та методика оцінювання аудиторського ризику в процесі перевірок. Основні складові аудиторського ризику: внутрішньогосподарський, ризик контролю та ризик невиявлення, їх взаємозв'язок і вплив на результати перевірки. Методи і правила оцінювання ризиків на різних етапах аудиту, підходи до визначення суттєвості помилок і методи зменшення ризику до прийняттого рівня. Ризик невідповідності внутрішнього контролю підприємства, фактори, що його зумовлюють та інструменти тестування системи контролю. Ризик невиявлення як наслідок обмеженості аудиторських процедур і вибіркості перевірки. Класифікації помилок у фінансовій звітності, причини їх виникнення. Відмінність між помилками та шахрайством, способи виявлення навмисних викривлень, роль професійного скептицизму аудитора.

Тема 7 Аудиторські докази та робочі документи

Сутність, значення та класифікацію аудиторських доказів. Вимоги до доречності, надійності та об'єктивності доказів відповідно до Міжнародних стандартів аудиту. Методи збору доказів: інспектування, спостереження, підтвердження, аналітичні процедури, повторне обчислення та опитування. Сутність робочої документації аудитора, її роль у плануванні, проведенні та документуванні результатів аудиту. Структура, зміст і форма робочих документів, порядок їх складання та зберігання. Класифікація робочої документації: постійного та поточного характеру, а також її значення для формування підсумкових висновків. Висвітлюються питання дотримання принципу конфіденційності інформації, що міститься у робочих документах, та вимоги до їх захисту. Додаткова підсумкова документація аудитора: листи управлінському персоналу, аналітичні довідки, узагальнення результатів перевірки.

Тема 8 Оцінювання фінансової звітності

Призначення та структура фінансової звітності як основного джерела інформації для прийняття управлінських, інвестиційних і контрольних рішень. Нормативно-правові засади складання фінансової звітності в Україні. Загальні вимоги до складання та подання звітності, її структура, зміст основних форм. Розглядаються методичні підходи до оцінювання фінансової звітності з позиції аудиту, фінансового аналізу та управління ризиками. Основні інструменти фінансового аналізу: горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний, факторний аналіз, а також показники ліквідності, рентабельності, фінансової стійкості й ділової активності. Оцінювання звітності зі сталого розвитку, що формується відповідно до стандартів ESRS (European Sustainability Reporting Standards). Розглядаються її складові (економічна, екологічна, соціальна), принципи прозорості та інтегрованості з фінансовою звітністю, а також підходи до перевірки достовірності даних звітності зі сталого розвитку.

Тема 9 Правові засади банківського контролю та нагляду

Зміст банківського контролю, його завдання, функції та інструменти у забезпеченні стабільності фінансової системи держави. Роль Національного банку України як головного органу банківського нагляду, його повноваження щодо ліцензування, перевірок, аналізу фінансового стану банків, контролю за дотриманням економічних нормативів і вимог до капіталу. Банківський нагляд у системі запобігання тіншовим фінансовим потокам і податковому ухиленню. Принципи банківського нагляду: незалежність, системність, пропорційність, ризик-орієнтований підхід та прозорість. Система контролю: внутрішній, зовнішній, дистанційний (off-site) та виїзний (on-site) нагляд. Заходи впливу за порушення банківського законодавства: попередження, штрафи, обмеження операцій, відкликання ліцензії, запровадження тимчасової адміністрації або ліквідації банку.

Тема 10 Система фінансового моніторингу. Державний фінансовий моніторинг

Сутність, структура, елементи та основні напрями функціонування системи фінансового моніторингу в Україні. Державна служба фінансового моніторингу як координатор діяльності суб'єктів системи та взаємодії з правоохоронними органами. Заходи, що вживаються при виявленні операцій, пов'язаних із незаконно отриманими доходами, включаючи блокування активів, призупинення операцій, подання спеціальних повідомлень до Держфінмоніторингу, проведення внутрішніх перевірок і застосування санкцій. Роль державного фінансового моніторингу у зниженні масштабів тіншової економіки та протидії податковому ухиленню. Оцінка ефективності системи фінансового моніторингу та ролі державних органів у її вдосконаленні відповідно до європейських стандартів та вимог FATF.

Тема 11 Фінансовий моніторинг: посилені та спрощені заходи

Зміст належної перевірки (due diligence) як комплексу заходів із встановлення особи клієнта, перевірки його репутації, джерел походження коштів і моніторингу операцій протягом усього періоду ділових відносин. Основні підходи до здійснення належної перевірки клієнтів суб'єктами первинного фінансового моніторингу, їх завдання, обов'язки та права. Етапи належної перевірки: ідентифікація, верифікація, вивчення ризиків, постійне оновлення інформації. Посилені заходи належної перевірки до клієнтів із високим рівнем ризику. Збільшення частоти моніторингу, додаткові запити щодо джерел коштів та підвищену увагу до підозрілих операцій. Особливості застосування посилених і спрощених заходів фінансового моніторингу з урахуванням рівня тіншової економіки, податкових ризиків та інституційного середовища. Спрощені заходи належної перевірки. Процедури належної обачності. Надання інформації за запитами державних органів, відповідальність суб'єктів за неналежне виконання вимог фінансового моніторингу.

Тема 12 Фінансовий моніторинг: виявлення та аналіз ризикових фінансових операцій

Фінансовий моніторинг як механізм, спрямований на своєчасне виявлення та запобігання ризиковим фінансовим операціям, пов'язаним із відмиванням доходів і фінансуванням тероризму. Сутність ризик-орієнтованого підходу: ідентифікація, оцінка та розуміння ризиків легалізації доходів залежно від типу клієнта, виду операцій і географічних факторів. Аналіз ризикових фінансових операцій у контексті тіньової економіки та податкового ухилення, оцінка ризиків використання фінансових інструментів для легалізації та маскування незаконного походження доходів. Аналіз клієнтів з високим ступенем ризику. Особливості підвищеного моніторингу таких клієнтів, аналіз ризиків зловживань владою та необхідність посиленних заходів перевірки і контролю. Оцінка макрофінансових та інституційних факторів, що впливають на формування ризикових фінансових потоків.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Вміти кваліфіковано використовувати у практичній діяльності сучасні форми і методи контролю, знаходити можливі шляхи вирішення поставлених проблем організації контрольного процесу та їх вдосконалення
РН2	Розуміти принципи прийняття управлінських рішень у сфері контролю з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, водночас демонструючи здатність працювати в міжнародному контексті відповідно до міжнародних стандартів
РН3	Вміти визначати можливі наслідки у випадку недотримання чинного законодавства при здійсненні фінансово-господарської діяльності; розуміти сфери та принципи контролю в частині функцій фінансового моніторингу
РН4	Знати сутність, призначення та форми державного фінансового контролю та моніторингу; вміти адаптувати та модифікувати існуючі наукові підходи і методи до конкретних ситуацій у сфері фінансів, банківської справи та страхування

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування:

ПР7	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування
ПР9	Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію
ПР10	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем
ПР11	Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

7. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:
Для спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування:

ПК1	ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ПК2	ЗК03. Здатність планувати та управляти часом
ПК3	ЗК09 Здатність бути критичним і самокритичним
ПК4	ФК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку
ПК5	ФК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність
ПК6	ФК08 Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування
ПК7	ФК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення
ПК8	ФК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку

8. Види навчальних занять

Тема 1. Теоретичні засади фінансового контролю	
Лк1 "Теоретичні засади фінансового контролю" (денна)	Фінансовий контроль як складова системи державного управління та інструмент реалізації фінансової політики держави. Концептуальні основи фінансового контролю: мета, завдання та принципи функціонування. Класифікація видів фінансового контролю та критерії їх розмежування за часом здійснення, суб'єктами контролю, спрямованістю та характером контрольних дій. Загальна характеристика процесу фінансового контролю та ролі суб'єктів загальної і спеціальної компетенції. Фінансовий контроль у контексті забезпечення належного врядування та обмеження тіньових економічних процесів.
Пр1 "Теоретичні засади функціонування фінансового контролю" (денна)	Практичний розгляд сутності, предмета та методів фінансового контролю. Аналіз прикладів застосування різних видів фінансового контролю у діяльності органів державної влади та недержавних інституцій. Визначення повноважень суб'єктів фінансового контролю та меж їх відповідальності. Розгляд ситуацій, пов'язаних із порушенням фінансової дисципліни, та аналіз фінансово-правової відповідальності як наслідку здійснення контрольних заходів.
Тема 2. Місце бюджетного контролю в системі фінансового контролю	

Лк2 "Місце бюджетного контролю в системі фінансового контролю" (денна)

Бюджетний контроль як складова системи фінансового контролю та елемент бюджетного процесу. Роль бюджетного контролю на різних стадіях формування, розподілу та використання бюджетних коштів. Інституційна система суб'єктів бюджетного контролю та розмежування повноважень між органами загальної і спеціальної компетенції. Механізми реалізації контрольних повноважень у бюджетній сфері. Бюджетний контроль як інструмент запобігання втратам бюджету, пов'язаним із податковим ухиленням та тіньовими фінансовими операціями установах. Організація і проведення ревізій в бюджетних установах.

Пр2 "Державний фінансовий контроль в бюджетних установах" (денна)

Практичний аналіз діяльності бюджетних установ як об'єктів фінансового контролю. Розгляд методів бюджетного контролю, що застосовуються у бюджетних установах. Аналіз порядку організації та проведення ревізій у бюджетній сфері. Вивчення типових порушень бюджетного законодавства та відповідальності за їх вчинення на основі практичних прикладів.

Тема 3. Аудит як форма контролю. Державний фінансовий аудит

Лк3 "Аудит як форма контролю. Державний фінансовий аудит" (денна)

Аудит як інструмент фінансового контролю: зміст, функції та місце у системі контролю. Об'єкти та методи аудиту, його відмінність від ревізії. Розвиток аудиту в контексті міжнародних стандартів та практик. Сутність і специфіка державного фінансового аудиту, його роль у системі управління публічними фінансами. Принципи державного фінансового аудиту відповідно до стандартів INTOSAI. Державний фінансовий аудит як інструмент оцінювання ефективності бюджетної і податкової політики та ризиків тіньової економіки.(аудит державного сектора) за міжнародними стандартами. Порівняльна характеристика аудиту та державного фінансового аудиту. Методика проведення державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів. Структура аудиторського звіту та висновку.

Пр3 "Державний фінансовий аудит як форма контролю" (денна)

Практичний розгляд складових державного фінансового аудиту та етапів його проведення. Аналіз методів здійснення державного фінансового аудиту у бюджетній сфері та діяльності суб'єктів господарювання. Вивчення підходів до застосування стандартів INTOSAI у практиці державного фінансового аудиту. Розгляд прикладів аудиту виконання місцевих бюджетів.

Пр4 "Державний фінансовий аудит" (денна)

Аналіз практики проведення державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм. Ознайомлення зі структурою аудиторського звіту та порядком формування висновків за результатами державного фінансового аудиту. Оцінка ефективності використання бюджетних коштів на основі матеріалів аудиторських перевірок.

Тема 4. Організація аудиту та нормативно-правове забезпечення

Лк4 "Організація аудиту та нормативно-правове забезпечення" (денна)

Інституційні засади функціонування аудиторської діяльності в Україні та її місце у системі фінансового контролю. Модель управління аудиторською діяльністю та розподіл повноважень між органами регулювання. Роль Аудиторської палати України у формуванні професійних стандартів та нагляді за аудиторською діяльністю. Принципи державного регулювання аудиту, вимоги до професійної етики, незалежності та якості аудиторських послуг у контексті міжнародних практик.

СЗ1 "Нормативно-правове забезпечення аудиторської діяльності" (денна)

Обговорення та аналіз основних нормативно-правових актів, що регулюють аудиторську діяльність в Україні. Аналіз вимог до сертифікації аудиторів, умов професійної підготовки та підвищення кваліфікації. Розгляд порядку ведення Реєстру аудиторів і суб'єктів аудиторської діяльності, критеріїв включення до нього та наслідків порушення встановлених вимог.

Тема 5. Методика проведення аудиту: планування, стадії, процеси

Лк5 "Методика проведення аудиторської перевірки" (денна)

Методологічні підходи до організації аудиторської перевірки та логіка її проведення. Планування аудиту як ключовий етап забезпечення його ефективності: визначення мети, обсягу та напрямів аудиторських процедур. Структура загального плану та детальної програми аудиту. Стадії аудиторської перевірки та їх зміст. Формування аудиторського звіту і висновку відповідно до вимог Міжнародних стандартів аудиту з урахуванням ризиків тіньової економіки та податкового ухилення.

Пр5 "Результати аудиту: аудиторський звіт та висновок" (денна)

Практичний аналіз структури та змісту аудиторського звіту і висновку аудитора. Оцінка відповідності результатів аудиту встановленим стандартам. Розгляд прикладів аудиторських звітів щодо фінансової звітності суб'єктів господарювання. Інтерпретація результатів аудиту та формулювання висновків за результатами перевірки.

Тема 6. Аудиторський ризик

Лк6 "Аудиторський ризик" (денна)

Сутність аудиторського ризику та його значення у процесі аудиторської перевірки. Класифікація складових аудиторського ризику та їх взаємозв'язок. Методичні підходи до оцінювання ризиків на різних етапах аудиту. Роль внутрішнього контролю підприємства у формуванні аудиторського ризику. Професійний скептицизм аудитора як інструмент мінімізації ризику невиявлення суттєвих викривлень.

Пр6 "Аудиторський ризик" (денна)

Практичний розгляд прикладів оцінювання аудиторського ризику. Аналіз помилок у фінансовій звітності, їх причин та наслідків. Визначення відмінностей між ненавмисними помилками та шахрайством. Відпрацювання підходів до виявлення навмисних викривлень і зменшення ризику невиявлення в процесі аудиторської перевірки.

Пр7 "Ризик-орієнтований підхід у державному фінансовому контролі" (денна)

Застосування ризик-орієнтованого підходу у державному фінансовому контролі та аудиті. Ідентифікація зон підвищеного фінансового ризику у діяльності бюджетних установ та розпорядників публічних фінансових ресурсів. Аналіз критеріїв відбору об'єктів контролю з урахуванням ризиків порушення бюджетного та фінансового законодавства. Обґрунтування управлінських рішень щодо пріоритетності контрольних заходів на основі оцінювання ризиків.

Тема 7. Аудиторські докази та робочі документи

Лк7 "Аудиторські докази та робочі документи" (денна)

Аудиторські докази як інформаційна основа формування аудиторських висновків. Підходи до класифікації та оцінювання якості аудиторських доказів відповідно до вимог Міжнародних стандартів аудиту. Основні методи отримання доказової інформації та їх роль у підтвердженні достовірності фінансової звітності. Робочі документи аудитора як інструмент планування, фіксації та узагальнення результатів аудиту. Вимоги до оформлення, зберігання та захисту робочої документації, дотримання принципу конфіденційності. Висвітлюються питання дотримання принципу конфіденційності інформації, що міститься у робочих документах, та вимоги до їх захисту. Додаткова підсумкова документація аудитора: листи управлінському персоналу, аналітичні довідки, узагальнення результатів перевірки.

Пр8 "Аудиторські докази та робочі документи" (денна)

Практичний аналіз прикладів аудиторських доказів, отриманих у процесі перевірки. Оцінка їх доречності, надійності та достатності. Формування та структурування робочих документів аудитора залежно від етапів аудиторської перевірки. Відпрацювання навичок оформлення поточної та підсумкової робочої документації.

Тема 8. Оцінювання фінансової звітності

Лк8 "Оцінювання фінансової звітності" (денна)

Фінансова звітність як джерело інформації для прийняття управлінських, інвестиційних і контрольних рішень. Методологічні підходи до оцінювання фінансової звітності з позицій аудиту, фінансового аналізу та управління ризиками. Інформаційні можливості основних форм фінансової звітності. Підходи до аналізу нефінансової та звітності зі сталого розвитку, сформованої відповідно до стандартів ESRS, та її інтеграція з фінансовою звітністю.

Пр9 "Аналіз фінансової звітності в системі державного фінансового моніторингу" (денна)

Практичне застосування елементів фінансової звітності для виявлення ризикових фінансових операцій та ознак легалізації доходів. Аналіз грошових потоків, структури активів і зобов'язань, операцій з пов'язаними особами та незвичних фінансових змін. Виявлення індикаторів підвищеного ризику на основі фінансової інформації. Оцінка достовірності фінансової та нефінансової інформації у контексті виконання вимог державного фінансового моніторингу.

Пр10 "Аналітична оцінка фінансової звітності в системі державного фінансового контролю" (денна)

Застосування результатів аналізу фінансової звітності для цілей державного фінансового контролю та аудиту. Виявлення ознак фінансових порушень, неефективного використання бюджетних коштів і фінансових ризиків на основі показників фінансової звітності. Аналіз типових викривлень фінансової інформації та їх впливу на результати контролю. Формування аналітичних висновків щодо фінансового стану та результатів діяльності об'єктів контролю.

Тема 9. Правові засади банківського контролю та нагляду

Лк9 "Правові засади банківського контролю та нагляду" (денна)

Банківський контроль і нагляд як складові системи забезпечення стабільності фінансової системи держави. Інституційна роль Національного банку України у здійсненні банківського нагляду. Принципи організації банківського контролю та застосування ризик-орієнтованого підходу. Форми банківського нагляду та механізми реагування на порушення банківського законодавства. Банківський нагляд у контексті запобігання тіншовим фінансовим потокам і податковому ухиленню.

Пр11 "Правові засади банківського контролю та нагляду" (денна)

Практичний аналіз нормативно-правових актів, що регулюють діяльність банків та здійснення банківського нагляду. Розгляд повноважень Національного банку України щодо ліцензування, перевірок і застосування заходів впливу. Аналіз практичних ситуацій застосування санкцій за порушення банківського законодавства.

Тема 10. Система фінансового моніторингу. Державний фінансовий моніторинг

Лк10 "Система фінансового моніторингу. Державний фінансовий моніторинг" (денна)

Формування та розвиток системи фінансового моніторингу як складової державного фінансового контролю. Інституційна архітектура фінансового моніторингу в Україні та розмежування повноважень між суб'єктами системи. Функції Державної служби фінансового моніторингу у забезпеченні координації, обміну інформацією та взаємодії з правоохоронними органами. Механізми реагування на виявлення підозрілих фінансових операцій: зупинення операцій, обмеження доступу до активів, передача інформації до уповноважених органів. Оцінювання результативності державного фінансового моніторингу з позицій фінансової безпеки, протидії тіншовим фінансовим потокам та відповідності міжнародним стандартам FATF.

Пр12 "Державний фінансовий моніторинг" (денна)

Правові та організаційні засади здійснення державного фінансового моніторингу в Україні. Аналіз повноважень Державної служби фінансового моніторингу та інших суб'єктів державного рівня. Розгляд практики застосування заходів впливу за результатами фінансового моніторингу. Вивчення механізмів взаємодії органів фінансового моніторингу з правоохоронними та контролюючими органами у процесі протидії незаконним фінансовим операціям.

Пр13 "Заходи при виявленні доходів отриманих незаконним шляхом" (денна)

Практичний аналіз дій суб'єктів фінансового моніторингу у випадках виявлення доходів, що мають ознаки незаконного походження. Класифікація та характеристика заходів реагування відповідно до вимог законодавства. Оцінка ефективності застосування фінансових, адміністративних та організаційних інструментів у процесі припинення незаконних фінансових операцій та мінімізації ризиків легалізації доходів.

Тема 11. Фінансовий моніторинг: посилені та спрощені заходи

Лк11 "Фінансовий моніторинг: посилені та спрощені заходи" (денна)

Підходи до диференціації заходів фінансового моніторингу залежно від рівня ризику клієнта, характеру фінансових операцій та умов їх здійснення. Логіка застосування належної перевірки в межах ризик-орієнтованої моделі фінансового моніторингу. Критерії віднесення клієнтів до груп підвищеного та зниженого ризику. Особливості прийняття рішень щодо застосування посилених або спрощених заходів з урахуванням податкових ризиків, рівня тінізації економіки та якості інституційного середовища. Спрощені заходи належної перевірки. Процедури належної обачності. Надання інформації за запитами державних органів, відповідальність суб'єктів за неналежне виконання вимог фінансового моніторингу.

Пр14 "Суб'єкти первинного фінансового моніторингу" (денна)

Завдання, повноваження та відповідальність суб'єктів первинного фінансового моніторингу у процесі реалізації ризик-орієнтованого підходу. Аналіз практики виконання ними функцій з ідентифікації клієнтів, оцінки ризиків та здійснення поточного моніторингу. Узагальнення результатів аналітичної діяльності суб'єктів первинного фінансового моніторингу на основі відкритих звітних даних Державної служби фінансового моніторингу.

Пр15 "Належна перевірка клієнта" (денна)

Практичні аспекти здійснення належної перевірки клієнтів з різним рівнем ризику. Аналіз процедур ідентифікації, верифікації та оцінки джерел походження коштів. Оцінка ефективності застосування посилених і спрощених заходів належної перевірки на основі аналітичних матеріалів та звітності Державної служби фінансового моніторингу.

Тема 12. Фінансовий моніторинг: виявлення та аналіз ризикових фінансових операцій

Лк12 "Фінансовий моніторинг: виявлення ризикових фінансових операцій" (денна)

Фінансовий моніторинг як механізм, спрямований на своєчасне виявлення та запобігання ризиковим фінансовим операціям, пов'язаним із відмиванням доходів і фінансуванням тероризму. Сутність ризик-орієнтованого підходу: ідентифікація, оцінка та розуміння ризиків легалізації доходів залежно від типу клієнта, виду операцій і географічних факторів. Аналіз клієнтів з високим ступенем ризику. Особливості підвищеного моніторингу таких клієнтів, аналіз ризиків зловживань владою та необхідність посилених заходів перевірки і контролю. Аналіз ризикових фінансових операцій у контексті тіньової економіки та податкового ухилення. Оцінка впливу макрофінансових та інституційних факторів на формування ризикових фінансових потоків та роль фінансового моніторингу у протидії тіньовій економіці.

Пр16 "Аналітичні підходи до виявлення ризикових фінансових операцій" (денна)

Застосування аналітичних інструментів для виявлення та оцінки ризикових фінансових операцій. Аналіз клієнтів з високим ступенем ризику та фінансових потоків, пов'язаних із тіньовою економікою і податковим ухиленням. Оцінка впливу макрофінансових та інституційних факторів на ризиковість фінансових операцій і обґрунтування необхідності застосування посиленних заходів фінансового моніторингу.

Пр17 "Процедури фінансового моніторингу при виявленні ризикових фінансових операцій" (денна)

Практичні аспекти виконання вимог щодо супроводження переказу коштів інформацією. Аналіз процедур інформування у випадках виявлення ризикових фінансових операцій, пов'язаних із відмиванням доходів, фінансуванням тероризму, тіньовою економікою та податковим ухиленням. Відпрацювання механізмів взаємодії суб'єктів первинного фінансового моніторингу з уповноваженими державними органами з урахуванням ризик-орієнтованого підходу.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Практикоорієнтоване навчання
МН3	Командно-орієнтоване навчання (ТВЛ)
МН4	Кейс-орієнтоване навчання

Лекції спрямовані на формування у студентів базових теоретичних знань щодо сутності, завдань і механізмів державного фінансового контролю як основи самостійного опрацювання навчального матеріалу (РН1-РН4). Практичні заняття орієнтовані на застосування теоретичних знань шляхом аналізу прикладів контрольної діяльності, виконання практичних завдань і обговорення типових проблем у сфері державного фінансового контролю (РН1-РН4). Командно-орієнтоване навчання реалізується через роботу в малих групах під час підготовки та представлення результатів аналітичних завдань, що сприяє розвитку навичок командної роботи та аргументації власної позиції (РН1-РН4). Кейс-орієнтоване навчання передбачає розгляд практичних ситуацій з діяльності органів державного фінансового контролю з метою формування базових навичок аналізу та прийняття обґрунтованих рішень (РН1-РН4).

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Інтерактивні лекції
НД2	Аналіз та обговорення кейсів (навчальних/практичних/науково-дослідних)
НД3	Підготовка та презентація доповіді
НД4	Виконання практичних завдань
НД5	Підготовка до підсумкового контролю

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$
Можливе одноразове повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Обговорення теоретичних питань лекційних занять з метою закріплення знань і формування навичок у сфері державного фінансового контролю	протягом семестру	лекційні та практичні заняття за розкладом
МФО2 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	В процесі виконання практичних завдань згідно розкладу	протягом семестру	МІХ
МФО3 Проміжне оцінювання виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	Формування, аналіз та оцінювання фінансової звітності	8 тиждень	МІХ
МФО4 Самооцінка поточного тестування	Поточні тестові завдання у розрізі тематики навчальної дисципліни	протягом семестру	МІХ

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумковий контроль: екзамен	додатковий семестровий контроль	згідно розкладу, 16 тиждень	МІХ
МСО2 Проміжний контроль у формі тестових та відкритих завдань	Тестові та відкриті завдання по опрацьованим темам курсу	9, 15 тиждень	МІХ
МСО3 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	Аналіз та оцінювання фінансової звітності в системі державного фінансового контролю	8 тиждень	МІХ
МСО4 Виконання індивідуального проєкта (підготовка, презентація, захист)	Підготовка і презентація проєкта щодо проблемних питань реалізації державного фінансового контролю та моніторингу згідно з сформованою тематикою	протягом семестру	практичні заняття
МСО5 Виконання групового проєкта (підготовка, презентація, захист)	Використання ризик-орієнтованого підходу до визначення, оцінки та розуміння ризиків легалізації доходів. Практичні аспекти виконання вимоги щодо супроводження переказу коштів інформацією	12 тиждень	Практичні заняття за розкладом

Контрольні заходи:

	Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення	100 балів	
МСО1. Підсумковий контроль: екзамен	40	
	40	Ні
МСО2. Проміжний контроль у формі тестових та відкритих завдань	20	

	2x10	20	Ні
МСО3. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		10	
		10	Ні
МСО4. Виконання індивідуального проєкта (підготовка, презентація, захист)		10	
	2x5	10	Ні
МСО5. Виконання групового проєкта (підготовка, презентація, захист)		20	
	4x5	20	Ні

Оцінювання підсумкового контролю та проміжних завдань відбувається за допомогою платформи MIX. Виконання і оцінювання практичного кейсу, індивідуального і групового проєктів деталізовано і представлено у робочому регламенті контролю і оцінювання навчальної дисципліни. В рамках вивчення дисципліни «Державний фінансовий контроль» існує можливість перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що підтверджується відповідним документом (сертифікатом, дипломом, свідоцтвом тощо,) який дозволяє однозначно ідентифікувати особу здобувача і засвідчує результати його участі у певному освітньому заході неформальної освіти.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН2	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН3	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН4	Навчальна платформа MixSumDU

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Фінансовий контроль: навч.-метод. посіб. для здобув. вищої освіти ден. форми навч. 2-ге вид., доопр. і доп. [Електронне видання] / Т. Латковська, М. Сідор, Т. Голоядова. – Одеса : Фенікс, 2023.– 136 с
2	Фінансовий моніторинг: навчальний посібник. Мельник С. І., Вінічук М. В., Горбан І. М. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024, 212 с.
3	Фінансовий моніторинг: навч. посіб. / кол. уклад. за заг. ред. Е.О. Юрія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022, 296 с.

4	Guidelines on Corporate Governance and Auditing: International Standards: Shkola V., Troyan M., Scherbachenko V., Kasianenko T. Посібник Суми: СумДУ, 2021. 158 с.
Допоміжна література	
1	Бюджетний контроль і моніторинг: метод. рек. до вивч. дисц. / О.В. Неізнана, В.С. Котковський, М.О. Кужелєв, Л.Я. Шевченко, Ю.Л. Коч; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. фінансів, обліку та оподаткування. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. – 69 с.
2	Сучасні тренди економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: підручник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”, 2021. 432 с.,
3	Методичні вказівки до практичних занять з навчальної дисципліни - Державний фінансовий контроль для студентів усіх форм навчання / уклад. Т.А. Жадан. - Харків: НТУ ХПП», 2021. 60 с.
4	Касьяненко Т.В., Борозенець Д.С., Кроль В.П. Розвиток методичних засад державного контролю органів місцевого самоврядування. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій European scientific journal of Economic and Financial innovation. 2024. 2(14). С.511-521. https://doi.org/10.32750/2024-0245 .
5	Khomenko, L., Kasianenko, T., Prykhodko, O., Sukhostavets, S. Stakeholder conflict resolution mechanism in the process of acceleration of technological development and digitalization of energy markets and services. Economic Sustainability and Business Practices. 2024. 1. С. 56-63 https://doi.org/10.21272/esbp.2024.3-07 .
6	Mazurenko, O., Tiutiunyk, I., Grytsyshen, D., Dano, F., Artyukhov, A., Rehak, R. (2023). Good governance: Role in the coherence of tax competition and shadow economy. Problems and Perspectives in Management, 21(4), 757-770. https://doi.org/10.21511/ppm.21(4).2023.56
7	Lyeonov, S., Tiutiunyk, I., Vasekova, M., Dziubenko, O., Samchyk, M. Tax, investment, institutional and social channels of economic shadowing: Challenges for macro-financial stability and good governance. Public and Municipal Finance. 2023. Vol. 11(1). P. 128-141. http://doi.org/10.21511/pmf.11(1).2022.11
8	Mazurenko, O., Tiutiunyk, I., Cherba, V., Artyukhov, A., Yehorova, Y. (2023). Shadow tax evasion and its impact on the competitiveness of the country's tax system. Public and Municipal Finance, 12(2), 129-142. https://doi.org/10.21511/pmf.12(2).2023.11
9	Naqvi, N. (2022). Economic crisis, global financial cycles and state control of finance: public development banking in Brazil and South Africa. European Journal of International Relations, 29(2), 283-318. https://doi.org/10.1177/13540661221114370
10	Golebiowska, A., Prokopowicz, D., & Wolanczyk, A. (2022). Internal Audit and Management Control in Units of the Public Finance Sector. Zeszyty Naukowe SGSP, 82, 115–140. https://doi.org/10.5604/01.3001.0015.8884
Інформаційні ресурси в Інтернеті	

1	Офіційний сайт Державної аудиторської служби України https://dasu.gov.ua/
2	Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. - Режим доступу: https://fiu.gov.ua/
3	Офіційний сайт навчально-методичного центру Держфінмоніторингу України. - Режим доступу: http://www.gp.gov.ua
4	Офіційний сайт Національного банку України. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua
5	Офіційний сайт Базельського комітету. - Режим доступу: http://www.bis.org/
6	Офіційний сайт FATF. - Режим доступу: http://www.fatf-gafi.org/
7	Офіційний сайт Євразійської групи з протидії легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму (ЄАГ). - Режим доступу: http://www.eurasiangroup.org/ru/

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
1	Теоретичні засади фінансового контролю	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Місце бюджетного контролю в системі фінансового контролю	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Аудит як форма контролю. Державний фінансовий аудит	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
4	Організація аудиту та нормативно-правове забезпечення	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
5	Методика проведення аудиту: планування, стадії, процеси	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
6	Аудиторський ризик	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
7	Аудиторські докази та робочі документи	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
8	Оцінювання фінансової звітності	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
9	Правові засади банківського контролю та нагляду	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
10	Система фінансового моніторингу. Державний фінансовий моніторинг	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
11	Фінансовий моніторинг: посилені та спрощені заходи	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
12	Фінансовий моніторинг: виявлення та аналіз ризикових фінансових операцій	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
Контрольні заходи												
1	екзамен	30	0	0	0	0	30	0	0	0	30	0
Індивідуальні завдання												

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	інші індивідуальні завдання	45	0	0	0	0	45	0	0	0	0	45
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>60</i>	<i>24</i>	<i>36</i>	<i>0</i>	<i>90</i>	<i>6</i>	<i>9</i>	<i>0</i>	<i>30</i>	<i>45</i>